

גליון 2, 14 בינואר 2009

טירוף המלחמה דוחה הפסקת אש

גם קציני צבא בכירים גויסו למאמץ לשכנע את הציבור הישראלי בנכונות החלטת הממשלה לסרב להפסקת אש ולהמשיך בלחימה ובהרס.

כותרות העיתונים (11.1) זעקו: "ראש הממשלה ועמיתיו למטבחון נחושים להמשיך בלחימה". קציני צבא בכירים צוטטו באמירות מתלהמות בזכות המשך המלחמה והפעלת יכולות רבות יותר של צה"ל בהפצצות, בזריעת אבידות בקרב הפלסטינים ובהרס התשתיות ובנייני המגורים.

נכון לרגע כתיבת שורות אלה, מדובר על 650 קורבנות בנפש בקרב הפלסטינים, ובהם — 200 ילדים וכמאה נשים; על מצב נורא בבתי החולים, שם פצועים שוכבים על הרצפה; ועל פגיעות הרסניות בתשתיות המים והחשמל. אלפי פלסטינים נסו מבתיהם, אך גם במקומות המחסה, לרבות במבנים של האו"ם, אין הם בטוחים מפני הפצצות.

אך לצה"ל ולממשלת אולמרט-לבני-ברק לא די באסון ההומניטארי שהם גרמו לתושבי עזה, כמו שלא די להם באימה שאחזה בתושבי שדרות, באר-שבע, אשדוד, אשקלון וישובים נוספים, שהם יעד לטילי קסאם וגראד הנורים מהרצועה, ובקורבנות בקרב אזרחים והחיילים הישראלים.

בכלי התקשורת נכתב, כי "בצה"ל סבורים כי על מנת להשיג את יעדי מבצע 'עופרת יצוקה' באופן תכליתי, יש להגביר את הפעילות המבצעית בתוך רצועת עזה ולהרחיבה". גם ראש הממשלה אהוד אולמרט ושריו אהוד ברק וציפי לבני תומכים בהמשך הלחימה למען "השגת היעדים". אך מהם אותם יעדים?

יעד אחד, שהממשלה מציינת הוא - עצירת אש החמאס. אך הרי היה כבר הסכם רגיעה (תהדיה), שנועד להפסיק את האש, והוא הופר בידי ישראל פעמיים: פעם אחת, בסגירה תכופה של המעברים, שהחריפה את המצור הכלכלי על הרצועה; ופעם שנייה, בפלישה של כוח צבאי לרצועה ב-4 בנובמבר 2008, שבעצם סימנה את הסיום היזום של הרגיעה בידי ישראל.

היעד השני, שמציגים קברניטי ישראל, הוא — עצירת הברחות אמצעי הלחימה ממצרים לעזה. אך הכתובת לדרישה זו היא ממשלת מצרים, הנדרשת למנוע את ההברחות. אך מה למניעת הברחות ולהמשך ההפצצות של הרצועה ולכיבוש הקרקעי של העיר עזה עצמה?

החלטת מועצת הביטחון, הקוראת להפסקת הלחימה ולהפסקת אש מיידית, שנתקבלה בשבוע שעבר, נדחתה בידי ממשלת אולמרט-ברק-לבני, המנסה לנצל להמשך הלחימה את הימים שנותרו עד לכניסתו של אובאמה לבית הלבן. גם הנהגת החמאס מצידה הודיעה, כי ההחלטה אינה מקובלת עליה.

נכון לרגע זה, אין רואים את סופה של המלחמה האכזרית והמיותרת בעזה, הכרוכה בפשעי מלחמה, בסבל נורא לתושבים הפלסטינים, כמו גם בסבל רב לישראלים, תושבי הדרום. למק"י ולחד"ש ישנה תשובה ברורה. בהתייחסו להחלטת הממשלה להמשיך במלחמה, אמר ח"כ **דב חנין:**

"על הממשלה לעצור מיד את המלחמה ולחתום על הפסקת אש אמיתית, כולל פתיחה של המעברים, וגם על הסכם חילופי חטופים ואסירים, שיחזיר את גלעד שליט לחיק משפחתו. רגיעה אמיתית בעזה תיצור פתח להתקדמות במשא ומתן לשלום כולל מול הרשות הפלסטינית והעולם הערבי".

אירוע פתיחה המוני של המערכת הבחירות של חד"ש

אלפים השתתפו בכינוס פתיחת מערכת הבחירות של חד"ש, שנערך באולמי דאוד בנצרת עלית במוצ"ש, 10.1. באולם הגדול שררה אווירה של זעם רב על פשעי המלחמה, שמבצע הצבא הישראלי בעזה, ושל התגייסות למערכת הבחירות של חד"ש, במטרה להגדיל את ייצוגה בכנסת. לכינוס הגיעה ברכה מנשיא ונצואלה הוגו צ'אבס.

באירוע נשאו דברים **ראמז ג'רייסי**, ראש עיריית נצרת, ח"כ **דב חנין**, **מוחמד נפאע**, מזכ"ל מק"י, ח"כ **חנא סוויד**, ד"ר **עפו אגבריה**, **עאידה תומא**, **נורית חג'אג'**, **יוסף עטאונה** וח"כ **מוחמד ברכה**. **נאילה זיאד** קראה משיריו של תופיק זיאד, והמשוררת **חולוד טאנוס** קראה משיריה. המנחה היה **איימן עודה**, מזכיר חד"ש.

הפגנת אלפים מול משרד הביטחון

כאלפיים מפגינים השתתפו במוצ״ש (10.1) בעצרת הפגנה שנערכה מול משרד הביטחון בתל-אביב, בקריאה להפסיק את הלחימה ברצועת עזה. חרף העובדה, שתנועת שלום עכשיו עמדה מאחורי הקריאה להפגנה, רוב משתתפיה נמנו עם פעילי חד״ש, מק״י ותנועות השלום העקביות, שהפגינו נגד המלחמה מיומה הראשון.

הנואם המרכזי בעצרת, ח״כ **חיים (ג'ומס) אורון**, יו״ר מרצ, קרא: ״עצרו את המלחמה והגיעו להסכם מוקדם ככל האפשר״. אך אורון גם החליט ״לאזן״ את הביקורת על הממשלה בביקורת על... השמאל העקבי, או על מה שהוא כינה: ״הקולות הקיצוניים במחנה השמאל״, והדגיש את ״זכותה של ישראל להגן על עצמה״.

ח״כ **דב חנין** (חד״ש) אמר בתום ההפגנה, כי ״מעגל המתנגדים למלחמה הולך ומתרחב בהדרגה, כפי שקרה גם במלחמת לבנון הראשונה והשנייה. יותר ויותר ישראלים מבינים, כי זריעת מוות והרס בעזה לא תביא לתושבי מערב הנגב את הביטחון שהם ראויים לו, ולא תתקן את ההזנחה העצומה של הפריפריה הישראלית במשך שנים כה רבות״.

יצוין, שבמהלך ההפגנה ניסה מזכ״ל שלום עכשיו ואיש מפלגת העבודה, **יריב אופנהיימר**, לתלוש את שלטי חד״ש הרבים, שמפגינים הניפו בעצרת, ואף להוריד בכוח את הדגלים האדומים שהניפו פעילים אחרים. הוא גם איים לקרוא למשטרה. נחישותם של פעילי חד״ש ומק״י וקריאות הבוז מהמפגינים שעמדו לצידם, הפסיקו את מהלכיו האנטי-דמוקרטיים של אופנהיימר.

חיילים וקצינים במילואים:

לא ניקח חלק במסע ההרס

בגילוי דעת, שפרסמו לקראת ההפגנה, שערכו מול משרד הביטחון ב-8.1, הצהירו פעילי אומץ לסרב, כי הם חשים עכשיו צורך לקרוא לחיילי מילואים וסדיר לסרב לקחת חלק בהרג הברוטאלי, שצה״ל מנהל בעזה. לפחות שלושה חיילים כבר סירבו להילחם וממתינים למשפט.

המשטרה עוצרת ומכה סטודנטים ערבים המוחים נגד המלחמה

המשטרה, לפי הוראה מגבוה, פועלת בקשיחות נגד סטודנטים ערבים, אשר הפגינו, יחד עם סטודנטים יהודים, נגד המלחמה בעזה. בהפגנות שנערכו באוניברסיטאות של חיפה, תל-אביב ובאר-שבע וכן בפקולטה לחקלאות ברחובות, במכללת רמת-גן למשפטים ובמוסדות נוספים להשכלה גבוהה, הייתה בדרך כלל התערבות אלימה של המשטרה, וסטודנטים ערבים הוכו ונעצרו. במקרים אחרים, גויסו בריונים ימניים כדי לפרוע במפגינים.

באוניברסיטת חיפה השתתפו מאות סטודנטים ערבים ויהודים בהפגנה סוערת נגד המלחמה בעזה, שבמהלכה הוכו בידי שוטרים, שגם עצרו 14 מהם. בעקבות זאת הודיעה הנהלת האוניברסיטה כי לא תאשר באופן גורף כל הפגנה.

האוניברסיטה העברית הפכה מוקד למחאה נגד המלחמה. עשרות סטודנטים יהודים וערבים, רובם פעילי חד״ש, שהשתתפו בהפגנה, הותקפו בידי פעילי ימין.

במכללת רמת-גן למשפטים, פעלה אגודת הסטודנטים בתיאום עם המשטרה, כדי למנוע הפגנה של סטודנטים נגד המלחמה. יו״ר האגודה וקצין משטרה רמסו את חופש הביטוי, כאשר הכריזו כי ״בעת מלחמה אסור לארגן הפגנות״... כאשר הסטודנטים ניסו בכל זאת להפגין הם הוכו בידי שוטרים, שגם קרעו את הכרזות.

דרישה לעצור את הקריסה בעזה

תשעה ארגוני זכויות אדם עתרו ב-7.1 לבג״ץ בדרישה לעצור את קריסת מערכות המים והביוב ברצועת עזה. הקריסה, נאמר בעתירה, היא תוצאה של הקיצוץ השיטתי באספקת הדלק הדרוש לייצור חשמל ושל הפעילות הצבאית האינטנסיבית. בין הארגונים שעתרו: גישה - מרכז לשמירה על הזכות לנוע, עדאלה, האגודה לזכויות האזרח בישראל, הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל וארגון יש דין.

מחאות בעולם נגד פשעי המלחמה בעזה

ברחבי העולם התארגנו הפגנות המוניות נגד המלחמה של ישראל בעזה, תוך הוקעת פשעי המלחמה, לרבות ההפצצה של בית הספר של אונר״א, שהרגה 40 אזרחים פלסטינים.

ונצואלה גירשה את שגריר ישראל

ונצואלה הודיעה ב-6.1, כי היא מגרשת את שגריר ישראל במחאה על פעולת צה״ל ברצועת עזה. זאת בהמשך לדרישתו של נשיא ונצואלה, הוגו צ'אבס, להפסיק את רצח העם, שישראל מבצעת ברצועה.

שגריר ישראל בוונצואלה, שלמה כהן, קיבל הודעה טלפונית ממשרד החוץ בקראקס, בירת המדינה, ובה נתבקש לעזוב תוך זמן קצר ביותר את המדינה.

בעוד שלישראל היה שגריר קבוע בקראקס, הנציג של ונצואלה בישראל הוא דיפלומט בדרג זוטר. זאת, בעקבות מלחמת לבנון השנייה, לה ממשלת צ'אבס התנגדה נחרצות.

איגודים מקצועיים מגישים סיוע לעזה

איגודים מקצועיים מרחבי העולם מגישים סיוע הומניטרי לאוכלוסיה הפלסטינית בעזה. מטוס ראשון, עם שלושה אמבולנסים, תרופות, מים ומזון, נשלח על ידי הפדרציה הבינלאומית של עובדי התחבורה, בסיועם של האיגודים המקצועיים הירדנים.

המנכ״ל של הפדרציה הבינלאומית, **דייוויד קוקרופט**, מסר, כי ״אנו תקווה שנצליח לארגן רכבת אווירית של ממש עם סיוע רפואי ומזון. אנו לא מסתפקים בהגשת סיוע ואנו דורשים הפסקת אש מיידית ונסיגת הכוחות הישראליים מרצועת עזה״. יצוין, שפדרציית האיגודים המקצועיים של בריטניה (TUC) פתחה במגבית לצורך רכישת תרופות.

בפנייה לוועד לידידות ישראל-קובה

קובה מוקיעה את ההפצצות הישראליות

פרנסיסקו מרטינס בולנס, מנהל מדור אפריקה והמזרח-התיכון במכון הקובני לידידות עם העמים, שיגר בשבוע שעבר ל**ליורם גוז'נסקי**, מזכיר הוועד לידידות ישראל-קובה, מכתב תודה על המסר הידידותי והסולידרי ששיגרו חברי הוועד לידידות ישראל-קובה למכון לרגל יובל המהפכה הקובנית. במכתב נאמר: ״דע לך, שהעמדות האמיצות שלכם זכו בכבוד גדול בקרב קובנים רבים. זאת, בעקבות הפעילות שאתם מקיימים בישראל, כולל המאמץ לפרוץ את מצור המידע הקיים סביב קובה.

בהמשך המכתב ציין בולנס, כי הממשלה הקובנית הוקיעה את המתקפה האווירית הברברית והנפשעת של חיל האוויר של ישראל ברצועת עזה, והביע תקווה שהתקפות אלה יופסקו מייד ושתוכר זכות העם הפלסטיני לחיים בשלום.

איגוף משמאל

ימי המלחמה בעזה מחדדים את הצורך בסדר יום סוציאליסטי.

מאת **דב חנין**

השבוע ביקרתי שוב בנגב המערבי, ב"ארץ הקסאמים". פגשתי שם מציאות קשה של חיים תחת איום. אסור להשלים עם מציאות כזו, על כך אין כל ויכוח. אבל יש ויכוח אמיתי בשאלה, מה צריך לעשות, כדי לשנות את המציאות הזו.

האומנם יש ויכוח? מי שניזון מהתקשורת הישראלית יכול להתרשם לגמרי אחרת. התמונה שצוירה בה הייתה של הסכמה לאומית, של קונצנזוס רחב בתמיכה במלחמה. זו גם התמונה המתוארת בסקרים שהתפרסמו השבוע. כמו תמיד, כאשר רועמים התותחים, המערכת הפוליטית נסחפת ימינה. רק כמה ימים קודם, ערב הפלישה לעזה, רוב הנשאלים (46%) הביעו עמדה שמתנגדת למהלך הקרקעי.

כאשר המלחמה מתחילה, ספקנות והתנגדות הופכות לעמדות לא נוחות. אחרי תחילת המלחמה, כשעשינו ניסיונות להעביר את עמדתנו בכלי התקשורת בזמן אמת, נתקלנו פעם אחר פעם בתגובת עורכי התכניות שהמלחמה התחילה ואין זה זמן לפוליטיקאים עדיין. כך ממש. כאילו מלחמה היא לא עניין פוליטי.

התהליך הזה חוזר בעשורים האחרונים פעם אחר פעם, וחלקו הוא תוצאה של השתלטות היועצים האסטרטגיים על מטות המפלגות השונות. דוגמה מובהקת לכך היה הפליק-פלאק לאחור, שעשתה **מרצ**. ארבעה ימים לאחר תחילת ההרעשות בעזה, פתחה מרצ בקמפיין תקשורתי למען הפסקת אש מיידית תחת הסיסמא "אל תיכנסו לשם". אבל רק יומיים אחר כך, כאשר החלה הפלישה הקרקעית ממנה מרצ הזהירה קודם, הוסרו באחת כל סימניו של הקמפיין, ומרצ חזרה לעמדת המשקיף מהצד, זה הממתין לשעת כושר טובה יותר להשמיע ביקורת.

הימים הראשונים של המלחמה בעזה היו, אם כן, שעת מבחן למערכת הפוליטית הישראלית. במבחן הזה התברר שוב גודל הוואקום בפוליטיקה, התברר החוסר החמור בקוטב פוליטי שמאלי חזק, שיוכל לשבור את מעגל ההתלהמות סביב המלחמה.

החוסר הזה מורגש במיוחד אצל הצעירים. את דור הגילאים שבין 20 ל-45 אוהבים לצייר כדור אסקפיסטי, ציני ומנותק מהפוליטיקה. ההתרשמות שלי (לא רק מתל-אביב) היא, שצעירים חיים היום תחת תחושות משלימות – האחת, מיאוס מהפוליטיקה הישנה; והשנייה, נכונות לדרוש חיים טובים יותר כאן בארץ.

האפשרויות לשמאל חדש קיימות במציאות. מחוץ למערכת הפוליטית הישנה, מערכת שהסתאבה ביחסי הון ושלטון, אנחנו רואים התארגנויות מקומיות מאוד מרשימות. ניצנים של התארגנויות עובדים; מאבקי שכונות על הזכות לדיור; שותפויות יהודיות-ערביות המשמיעות קול של שלום גם בזמן מלחמה; מאבקים סביבתיים ומגוון גדול של יוזמות, המנהלות, בסופו של דבר, מאבק אחד מול מערכת אחת של העדפת הרווח על האדם, ושל העדפת דרך הכוח על דרך ההידברות. האפשרויות קיימות. חלקן אף החלו לקבל ביטוי פוליטי בבחירות המקומיות האחרונות, לא רק בתל אביב, אלא גם במקומות אחרים. שמאל חדש כזה יוכל למנוע את המלחמה הבאה, במקום לספור את ההרוגים בדיעבד.

מעגל המתנגדים למלחמה הולך ומתרחב באופן עקבי. הפגנות של עשרות הפכו להפגנות של מאות, ואלפים וב-3.1 כבר צעדנו 15,000 מפגינים, יהודים וערבים, מכיכר רבין לסינמטק. העלמת המחאה איננה רק אשמתם של העורכים והכתבים. מדובר במיסגור עקבי של ההתנגדות למלחמה כעניינם של הערבים בישראל: הערבים דואגים לערבים; היהודים - ליהודים.

ואכן, **במקביל למלחמה מתנהלת מערכה נוספת, מול האזרחים הערבים בישראל.** אצל נתניהו וליברמן מופנית האש במידה כמעט שווה לחמאס ולאזרחים הערבים; אצל ברק ולבני מדובר בעיקר ברמיזות. התהליך הוא כפול – ראשית, מספרים לנו שרק ערבים מתנגדים למלחמה, ואחר כך מסבירים שההתנגדות הזו למלחמה מבטאת את חוסר נאמנותם של הערבים בישראל למדינה. מכאן קצרה הדרך לצימצומו של המרחב הדמוקרטי בגל מעצרים של מפגינים ופעילים ערבים בימי המלחמה, ולהתחזקות ההסתה לטרנספר פוליטי ואפילו פיסי של אזרחי ישראל הערבים.

אנחנו משוכנעים שיש דרך אחרת. אפשר להגיע בעזה להסכם רגיעה אמיתי שיכלול לא רק הפסקת אש מוחלטת משני הצדדים, אלא גם פתיחת המעברים והקלה משמעותית של החיים ברצועת עזה, וכן גם הסכם של חילופי חטופים ואסירים, כולל החזרת גלעד שליט סוף-סוף לחיק משפחתו. רק הרגעת המצב בעזה תיצור הזדמנות להתקדמות במשא ומתן לשלום כולל מול הרשות הפלסטינית והעולם הערבי.

כדי לפרוץ את המעגל, צריך ליצור, בזירה הפוליטית הישראלית, כוח שמאלי משמעותי, שמאל ברור, אמיץ ובעל השפעה, שיוכל להציע חלופה ברורה לציבור הרחב כחלק מדיון ערכי בין שמאל לימין.

בישראל פעילים כוחות סוציאליסטיים – מקימים ועדי עובדים, יוצאים להפגנות נגד מפעלים מזהמים, מנהלים מאבקי דיור ושכר לימוד – אבל במערכת הפוליטית חסרה אלטרנטיבה סוציאליסטית חזקה, שתתייצב באופן עקבי וברור נגד המדיניות השלטת.

דרוש לנו, על כן, בחברה הישראלית שמאל חדש, שמאל שיוכל לבטא באופן עמוק זווית מבט שונה על החברה, זווית שונה מהזווית הימנית השולטת. לא להסתפק בווריאציה רחמנית של קפיטליזם, אלא לאמץ **מבט סוציאליסטי** על המציאות. הגדרת השמאל תישען על שותפות יהודית-ערבית, על סדר היום הסוציאליסטי שלו, על חתירה עקבית לשלום, על חשיבה סביבתית-חברתית, על פמיניזם, על זכויות האדם. זו רשימת ערכים, אשר סביבה יכולים להתגבש כוחות חברתיים והתארגנויות מקומיות באינספור דרכים, כדי לייצר מציאות שונה וטובה יותר לכולנו.

תמצית מאמר שפורסם ב"טיים אאוט", שבועון תל-אביבי. למאמר המלא – www.maki.org.il

בין שיקגו לחצור

פועלי ייצור מתמודדים עם השלכות המשבר הקפיטליסטי

מאת **אפרים דווידי**

במכתב בהול למנכ״ל בנק לאומי, **גליה מאור**, קראו מאות פועלי מפעל הירקות והשימורים של ויטה פרי הגליל שבחצור הגלילית, לסייע למפעל להבריא ולא לתת לו ליפול. הפועלים דורשים מבנק לאומי לבחון דרכים למנוע את סגירת המפעל, ובכך למנוע פיטורים של מאות פועלים ופגיעה בספקי שירותים נלווים באזור הגליל כולו.

חברת ויטה פרי הגליל, העוסקת בייצור, בייבוא ובשיווק של מוצרי מזון כמו ירקות קפואים, קצפות, אבקות בישול, ריבות ופסטה, ומעסיקה 380 עובדים (לפי דו״חות 2007), דיווחה בסוף השבוע שעבר לבורסה, כי בנק לאומי ובנק דיסקונט, שהם המלווים הגדולים לחברה זו, החזירו שיקים שנתנה בהיקף של כ-2.2 מיליון שקל. בנוסף, פרעו לאומי ודיסקונט התחייבויות של החברה בהיקף של כ-7 מיליון שקל, לאחר שהקפיאו לה החזרי קרן לטווח קצר וארוך עד 31 בדצמבר 2008. באפריל 2008 ביקשה החברה מהבנקים להקפיא החזר הלוואות בהיקף של 11 מיליון שקל, וההקפאה אושרה עד סוף אוגוסט. בהמשך האריכו הבנקים את הקפאת החזרי ההלוואות עד סוף 2008.

העובדים כתבו למאור: ״החלטת הבנק לעמוד מנגד ולא לסייע בשעתנו הקשה, משמעותה אחת: סגירת יישוב שלם במדינת ישראל ומאות משפחות שיישארו בתקופה קשה של משבר כלכלי ללא פרנסה״. ועוד: ״במקום לפרסם שלטי חוצות עם תנאים למובטלים, עזרו לנו. אתם שיושבים במשרדים יפים בתל-אביב מחליטים על גורלנו״.

ויטה פרי הגליל היא חברה בבעלות פרטית, הנשלטת על ידי אביב אלגור ואיאן דיוויס. בדו״חות הרבעון השלישי שלה ציינה החברה, כי היא פועלת ״כדי למצוא מקורות מימון לפירעון התחייבויותיה ולשנות את המבנה הפיננסי״. עוד הוסיפה ההנהלה, כי אי-מימוש צעדי ההנהלה עלול לגרום לחברה להפסיק לפעול כעסק חי. ויטה פרי הגליל, שהפסידה 3.5 מיליון שקל ב-2007 סיכמה את שלושת הרבעונים הראשונים של 2008 עם הפסד של 7.4 מיליון שקל. הפסדים אלה שחקו את הונה העצמי, שהסתכם נכון לסוף ספטמבר 2008 בכ-4 מיליון שקל, לעומת 9.8 מיליון שקל בסוף 2007. כיו״ר דירקטוריון החברה שימש חבר הכנסת לשעבר אברהם (אברום) בורג (העבודה). יו״ר הדירקטוריון של החברה כיום הוא אביב אלגור, ומנכ״ל החברה הוא זאב בירנבוים.

והיכן הממשלה?

עצוב שפועלים צריכים להתחנן בפני מנכ״ל בנק לאומי, כדי להבטיח את הקיום. אך זה הופך אבסורד, כאשר הבנק, אליו הם פונים, הוא למעשה בבעלותם. נשמע מופרך? הנה פתרון החידה: ממשלת ישראל הלאימה את בנק לאומי בשנת 1983, בעקבות שערוריית הרצת המניות והמשבר שפרץ בעקבותיה. מאז ועד היום, המדינה ניסתה להפריט את הבנק – כולל לידידיו הקרובים של ראשון הממשלה אהוד אולרמט, כמו פרנק לואי, בעל ההון האוסטרלי. אבל הבנק טרם הופרט. אם כך, מדוע הממשלה, הבעלים של הבנק, אינה פועלת להסדרת החוב של המפעל בחצור במסגרת אותם 5 מיליארד שקל שהחליטה לאחרונה להזרים לכיסיהם של האוליגרכים המקומיים? לממשלה פתרונות.

אבל האחריות לעתידם של העובדים מוטלת לא רק על הממשלה. ההסתדרות אמורה להשמיע את קולה נוכח סכנת הסגירה של מפעל, המקיים מאות משפחות. לצערנו, ההסתדרות אינה משמיעה את קולה בשורה ארוכה של סוגיות מרכזיות עבור מעמד העובדים. אבל יש מקומות, בהם האיגודים המקצועיים נוהגים אחרת בעקבות העמקת המשבר הקפיטליסטי - בארצות הברית, למשל.

הדוגמא של המפעל בשיקגו

בדיוק לפני חודש ולאחר שהשיגו את כל הדרישות, עזבו מאות פועלים את המפעל ״רפבליק ווינדוס אנד דורס״ לייצור חלונות ודלתות בשיקגו, בו התבצרו שבוע ימים. על הפסקת ההתבצרות הוחלט ברוב גדול באסיפת של הפועלים. יו״ר האיגוד במפעל, מסר כי הושג הישג היסטורי, ודווקא בעת משבר. גם יו״ר האיגוד בחוף המערבי, קרל רוזן, הדגיש ״את התקדים שקבעה קבוצת עובדים הנחושה להגן על זכויותיה״.

התבצרות פועלים במפעל היא צעד לא-אופייני במאבק המעמדי בארה״ב. אמנם באמריקה הלטינית, ובייחוד בארגנטינה, נרשמו בשנים האחרונות מאות מקרים של פועלים, המתבצרים במפעלים בעת משבר, ולא רק כדי להבטיח את הפיצויים, אלא כדי להפעילם מחדש בבעלות קואופרטיבית. אבל בארה״ב לא נרשמו התבצרויות מאז המשבר הכלכלי הגדול בשנות ה-30 של המאה שעברה.

מאות המפוטרים החליטו להתבצר במקום עבודתם במחאה על סגירתו הפתאומית ובדרישה לקבל את שכרם. מחאתם הובילה פוליטיקאים רבים להגיע לשיקגו, וגם הנשיא הנבחר ברק אובאמה הביע תמיכה במפוטרים.

המפעל נסגר ללא התרעה, לאחר שבעליו, ריצ׳רד גילמן, הודיע לפועלים הנדהמים, כי בנק אוף אמריקה ביטל את קו האשראי של החברה. 250 הפועלים, שלא קיבלו לא את משכורתם האחרונה ולא פיצויי פיטורים, התיישבו בתגובה על רצפת המפעל בדרישה, כי החברה ובנק אוף אמריקה יעמדו בהתחייבויותיהם וישלמו להם את שכרם.

האיגוד המקצועי, המייצג את עובדי המפעל, מסר, כי הפועלים דרשו תשלום הודעה מוקדמת של 60 יום לפני הפיטורים ו״חבילת פיצויים הוגנת״. לדברי הפועלים, מנהלי המפעל נתנו להם התרעה של שלושה ימים בלבד לפני שעבודתם הופסקה.

מחאת העובדים בשיקגו הפכה אחד מסמליו של מאבק העובדים מול המשבר הכלכלי בארה״ב, שגרם עד כה לאובדן של יותר משני מיליון מישרות ולעלייה חדה בשיעור האבטלה עד ל-7.5% מכוח העבודה. הכומר ג׳סי ג׳קסון הגיע לאתר המחאה והביע תמיכה בעובדים. הוא אמר, כי מצוקתם מהווה הוכחה לכך שתוכנית החירום הכלכלית בסך 700 מיליארד דולר, שאישר הקונגרס באוקטובר, מסייעת רק לכרישי וול סטריט ולא לאנשים הפשוטים.

העובדים בשיקגו היו נחושים להיאבק על מקום עבודתם וניצחו. הם קיבלו את כל זכויותיהם ועוד סוכם על הקמת קרן, בסיוע הבנקים המלווים של המפעל, כדי להפעילו ואף להקים במקום קואופרטיב בניהול העובדים.

כך היה בשיקגו בחודש שעבר. בחצור הגלילית, בינתיים, מתחננים הפועלים בפני בנק לאומי להצלת מקום עבודתם.

הימין הגזעני ואצולת הממון

מאת **עודד גולדרייך**

הניסיון להמחיש את הקשר בין אצולת הממון ובין הימין בעל הגוון הפאשיסטי סובל בדרך כלל מהיעדרם של משקיפים, המסוגלים ומוכנים לדווח על הקשרים הממשיים האלו. לפיכך, מצאתי עניין רב בחלקים של הכתבה "בדשא אצל אביגדור" ("מוסף הארץ", 2.1), שסיפרה על "ההתאהבות" [כך במקור!] של הזמר אריק סיני באביגדור ליברמן. הבה ניתן לטקסט לדבר קצת בעצמו.

״המפגש הראשון בין ליברמן לסיני, שהוביל להכללתו במערך ההסברה המצומצם של ״ישראל ביתנו״, התרחש לפני שלוש שנים. ״יש לי חברים שגרים בקיסריה״, מספר סיני, ״ברובם אנשים אמידים מאוד, ולדעתי גם שמאל מדגדג בעורפם. ערב אחד הוזמנתי לארוחת ערב אצל נמרוד פאר, שהיה פעם סמנכ״ל נוקיה, בעצם ההזמנה הייתה לחוג בית של אביגדור ליברמן. אני חושב שרוב המוזמנים - שבאים לביתו די בקביעות - היו מופתעים במידה מסוימת מהעניין הזה׳.

לאחר האוכל הגיע זמן הקינוח: שיחה עם ליברמן. ׳הוא התחיל לדבר, הקשבתי לו, ופתאום קרה לי משהו׳, חורץ סיני בהנאה גלויה. ׳אביגדור דיבר על הדרך שלו, על האופן שבו צריך לדעתו לטפל בערביי ישראל, הוא דיבר על הדרך שבה צריך לנהל את ביטחון הפנים. כל האנשים קיבלו את הדברים שלו בדממה והקשבה, ומצאתי את עצמי מזדהה עם כל שורה שהוא אומר. התרשמתי ממנו מאוד, מהמהירות שלו, מהחריפות, הוא הפעים אותי. הוא עשה לי משהו, הוא הבריק שם. הדברים שאמר גרמו גם לשמאלני כמוני להבין שאני לא נמצא במקום הפוליטי שבו אני חושב שאני נמצא. דעותי היו אז שמאל-מרכז, וגם הן נשמרו בארון ולא היו אמורות לצאת אף פעם, כי בארון חם ואף אחד לא מבקר אותך׳.

הטקסט הנ"ל חושף כמה נקודות מפתח. ראשית, נחשף המובן המשונה של המושג שמאל ב"מקומותינו": השמאל הוא פשוט (ואך ורק) השתייכות חברתית/תרבותית החפה מכל השקפה ו/או נטייה פוליטית של ממש. אשר לנטיות הפוליטיות האמיתיות, אלה מתנמנמות בארון, עד שזר פותח את הארון ומתברר, שמה שאוחסן בתוכו היה למעשה משהו פוליטי של ממש – "פאשיזם לייט" -- שמפתיע את "המאחסן"...

מתחת לפני השטח רובץ הקונסנזוס בדבר "אנחנו" ו"הם", אלא שכאן ברור יותר, כמה צרה ההגדרה של "אנחנו": אינני טוען שהיא כוללת רק "אנשים אמידים מאוד שגרים בקיסריה", אבל נראה שהיא כוללת רק כאלה, שיכולים לדמיין או לרצות להשתייך לחבורה מופלאה זו. במילים אחרות, האלפיון העליון מציג את עצמו כנאמן המסור של "אנחנו", אשר מדיר כמובן את הערבים, כמו גם את כל מי שאינו יכול להזדהות רגשית עם החבורה המופלאה הזאת (לדוגמא: חרדים, מזרחים, ועניים חסרי תקווה להיחלץ ממצבם).

מיותר לציין, שכל מה שמטריד את החבורה המופלאה המארחת את ליברמן, היא "הבעיה הערבית" ובפרט איך "לטפל בערביי ישראל". בפסקה מאוחרת יותר מסביר/מתרץ סיני: "אביגדור לא שונא ערבים, הוא רק חושב שצריך לעשות סדר בדברים. גם אני חושב ככה. בסך הכל צריך לעשות סדר". וכך יצאה מן השק הסיסמא השגורה בפי הימין הגזעני/פאשיסטי - "חוק וסדר", וכרגיל, לא מצוין איזה חוק וסדר.

בהמשך הריאיון מתברר המבנה ההיררכי, שיצר המנהיג, כלומר ליברמן: אפילו לחבר ב"אנחנו" אין נגישות למנהיג, כי גישה אליו היא, כנהוג בחצרות העריצים, פריבילגיה ו/או חסד מלכותי. בסופו של דבר, סיני זכה להימנות על אנשי החצר של אותו "אציל אירופי" (כהגדרתו של סיני), אשר נוהג לסעוד במסעדות יוקרה עם אנשים מהאלפיון העליון. והנה עוד קטעים מהריאיון עם אריק סיני:

״׳באתי לאביגדור כי אני מאמין בו והיה ברור שכל מה שהוא יטיל עלי אעשה. במהלך חצי השנה האחרונה היו לנו כבר 15 מפגשים. נוצר בינינו קשר חברי, אביגדור התחיל להזמין אותי למפגשים עם חברים קרובים שלו, לארוחות צהריים ביקב כרם מהר״ל למשל, מקומות מדליקים כאלה. אביגדור הוא בן של יינן, ולא שותה שום דבר מלבד יין טוב׳.

׳בהתחלה הרגשתי קצת זרות כי היו שם חברים שלא הכרתי כמו איש העסקים דדי בורוביץ׳ מאל-על, ירון מילר מחברת השטיח המעופף. הרגשתי שכולם שם נורא אוהבים את אביגדור׳.

זאת "החצר של ליברמן" וזאת פוליטיקת ה"חוק וסדר" (זאת אומרת "חוק וסדר רק שלנו"). ומי שאינם חשים שייכים לחבורה הזאת ולסדר שלה, ומי שמבינים (או זוכרים) שלמתקראים "מרכז הפוליטי" (וודאי שלימין המסורתי) אין שום מעצור מלשתף פעולה עם חבורת "חוק וסדר" שכזאת, לאלו יש עוד יכולת התנגדות ותקווה: השמאל האמיתי, זה שאינו מהסס להכריז ולהתגאות בשמאליותו.

חד"ש: לפסול את "ישראל ביתנו" בשל הסתה לגזענות

בעקבות הודעתו של הטרנספריסט ליברמן שיפעל לחקיקת ״חוק האזרחות״, שמטרתו לבצע דה-לגיטימציה לאזרחי ישראל הערבים ולמעשה להביא לשלילת אזרחותם, קראה חד״ש לפסול את רשימת ״ישראל ביתנו״ מהתמודדות בבחירות על רקע הסתה לגזענות, כמתחייב לפי החוק.

ח״כ **דב חנין** (חד״ש) הבהיר (7.1): ״דבריו של ליברמן פוסלים אותו ואת מפלגתו מהתמודדות בבחירות הקרובות. הצעה, שמטרתה המוצהרת היא לשלול אזרחות מערביי ישראל, היא ללא ספק הסתה גזענית בוטה. ככזו, היא אסורה על פי חוק הבחירות לכנסת. התבטאותו של ליברמן היא חלק ממסע דה-לגיטימציה של המחאות של האזרחים הערבים נוכח המלחמה בעזה, וביטוי נוסף לאיומים הגוברים על המרחב הדמוקרטי בישראל״.

עלייה חדה באבטלה בגוש דן

לפי נתוני הביטוח הלאומי, **מספר התביעות לקבלת דמי אבטלה שהוגשו בדצמבר 2008 הגיע ל-18,500 - עלייה של 23% לעומת ספטמבר.** זה מספר שיא של תביעות לדמי אבטלה, שלא נראה כמותו מאז תקופת המיתון האחרון בשנים 2003 עד 2005, אז הגיע שיעור האבטלה ל-10.7% מכוח העבודה. חשוב לזכור, כי נתוני דצמבר לא הושפעו מהמלחמה בעזה, וזו תורגש בנתונים שיתפרסמו רק בעוד כחודשיים.

בביטוח הלאומי ציינו, כי האבטלה גדלה במיוחד בערים הגדולות: בזמן שהעלייה בשיעור האבטלה בצפון הארץ ובדרומה הייתה נמוכה מהעלייה הארצית ועמדה על 12 אחוזים, דווקא בתל אביב ובירושלים הסתכמה העלייה באבטלה **ב-50 אחוזים**. הסיבה לכך: פגיעת המשבר הכלכלי היא בעסקים עתירי הידע, השוכנים במרכז הארץ.

משבר בענף התיירות בעקבות המלחמה: צפויים רבבות מפוטרים

את מחיר המלחמה בעזה ישלמו גם העובדים בתל אביב, בירושלים, בחיפה ובאילת. בהתאחדות המלונות בישראל אוספים מידע ממלונות ברחבי הארץ, המדווחים על ביטולי הזמנות של קבוצות ושל יחידים גם בתחום התיירות הנכנסת וגם בתחום תיירות הפנים, ועל עצירה ממש בהזמנות.

לדברי אלי גונן, נשיא התאחדות המלונות בישראל, למלחמה בעזה דמיון רב למלחמת לבנון השנייה מבחינת ההתנהלות בבתי המלון. גם במהלך מלחמת לבנון השנייה נלחמו בצפון, אבל הביטולים הגיעו לכל חלקי הארץ, לרבות אילת. למעשה פרץ משבר חדש בתיירות בכל הארץ.

מעריכים, כי ככל שהלחימה בדרום מתמשכת, צפויים פיטורים של רבבות עובדים בענף התיירות.

עיתונאי "הארץ" הפגינו מול ביתו של המו"ל עמוס שוקן

עיתונאי "הארץ" הפגינו ב-9.1 מול ביתו של המו"ל, עמוס שוקן, במרכז תל-אביב. ההפגנה הייתה במסגרת יישום החלטת האסיפה הכללית לייפות את כוחו של הוועד לארגן את המאבק, ובכלל זה לכנס אסיפות הסברה במערכת ולנקוט עיצומים או שביתה וכל צעד חוקי אחר, כדי להפעיל לחץ על הנהלת העיתון לדון ברצינות ובתום לב בדרישות העובדים.

היעדים של מאבק עיתונאי "הארץ": החזרתם לעבודה של עיתונאים שפוטרו ועדיין מעוניינים בכך, עצירת הליכי הפיטורים המתנהלים בימים אלה ומניעת פיטורים נוספים; הבטחת פיצוי מוגדל לכל עיתונאי שיבחר במסלול של פרישה מרצון ולמי שפוטר ואינו מעוניין לקבל בחזרה את מישרתו; התחייבות מטעם ההנהלה להיוועץ בוועד מראש במקרה שתרצה לערוך קיצוץ נוסף; ודיון רציני ועינייני בתנאי העבודה בעיתון, כולל רצפת שכר לתפקידים שונים ועדכוני שכר שנתיים.

ערב לזכרה של יוספה פיק

ביום א', 25 בינואר, בשעה 17.00, באולם 209 בפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל-אביב, יתקיים ערב לזכרה של פעילת השמאל הוותיקה יוספה צביה פיק (כפרי). בתוכנית: חברות וחברים מספרים על יוספה. לתיאום נשיאת דברים - שרה, בטלפון 050-8556708.

הגדה השמאלית

אחד העם 70, ת"א

ביום ב', 19 בינואר, בשעה 20.00

במלאות 90 שנה לרצח של רוזה לוקסמבורג

ערב דיון על

נשים והתנגדות למלחמה

בהשתתפות **תמר גוז'נסקי**

ופרופ' **משה צוקרמן** (אוניברסיטת ת"א)

מטה הבחירות של חד"ש

אסיפות וחוגי בית

יום ד', 14 בינואר

ירושלים, בית הארחה, רח' אגרון 6, בשעה 20.00,

אסיפה פומבית

ח"כ **דב חנין, עאידה תומא ונורית חג'אג**

שבת, 17 בינואר

ת"א, שכונת שפירא, בשעה 17.00 – ח"כ **דב חנין ונורית חג'אג'**

יום א', 18 בינואר

חולון, בשעה 20.00, חוג בית אצל משפחת קלינסקי – **נורית חג'אג' ותמר גוז'נסקי**

יום ב', 19 בינואר

אוניברסיטת ת"א, בשעה 15.45 – ח"כ **דב חנין**

שבת, 24 בינואר

רמת אביב, בשעה 10.30, חוג בית – **תמר גוז'נסקי ונורית חג'אג'**

יום ג', 27 בינואר

ירושלים, האוניברסיטה העברית, הר הצופים, תא חד"ש, בשעה 20.00 – **פדרו גולדפרב**

נחוצים מתנדבות ומתנדבים

מטה הבחירות של חד"ש זקוק למתנדבות ולמתנדבים בין השעות 10 בבוקר ו-10 בערב. פרטים על משימות ההתנדבות ניתן לקבל בטלפון **03-6292152**